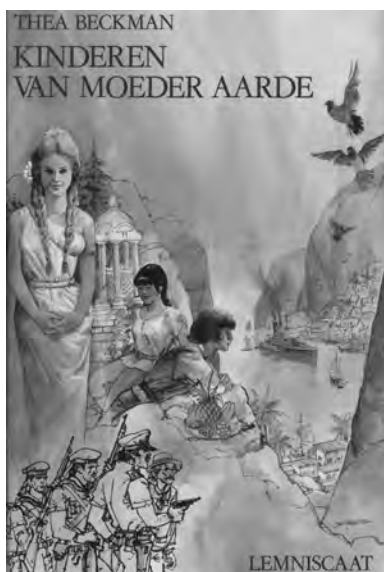

Opgave 2 Kinderen van Moeder Aarde

Kinderen van Moeder Aarde is een kinderboek van Thea Beckman. Het verhaal speelt zich af in de toekomst, enkele eeuwen na een derde wereldoorlog, in een land dat Thule heet. In Thule gelooft men dat deze derde wereldoorlog is veroorzaakt door de heerschappij van mannen die denken dat ze moeten veroveren om succesvol te zijn. Volgens de inwoners van Thule, de Thulenen, brengen vrouwen nieuw leven voort, kennen vrouwen mededogen, zijn ze gevoelig, eerlijk, intelligent en beter bestand tegen de strijd om het bestaan dan mannen. En omdat vrouwen veelzijdiger, taaier en vindingrijker zijn en beter pijn en verdriet kunnen verdragen, zijn vrouwen volgens de Thulenen beter geschikt om te regeren.

Gedurende het grootste deel van de geschiedenis heeft er een ander, negatiever beeld van vrouwen bestaan dan dat van de Thulenen. Aristoteles meende bijvoorbeeld dat de vrouw “slechts een mislukte man is”. En Spinoza schreef in de zeventiende eeuw: “Men mag gerust beweren dat de vrouwen van nature geen rechten hebben gelijk aan de mannen, en dat het dus niet mogelijk is dat beide geslachten samen regeren, nog veel minder dat mannen door vrouwen geregeerd worden.” Aristoteles maakt een onderscheid tussen twee vormen van bijzondere rechtvaardigheid: verdelende rechtvaardigheid en corrigerend recht.

- 2p 6 Leg uit bij welke vorm van bijzondere rechtvaardigheid Spinoza’s uitspraak over de positie van vrouwen past.
Leg vervolgens uit dat zowel Spinoza als de Thulenen het criterium ‘gelijkheid’ voor een rechtvaardige verhouding tussen de seksen afwijzen.

Ook in de negentiende eeuw waren er filosofen die dachten dat vrouwen minderwaardig zijn. Zo heeft Schopenhauer een van zijn filosofische beschouwingen gewijd aan de minderwaardigheid van de vrouw:

tekst 3

Alleen al de aanblik van de vrouw leert ons dat ze niet geschikt is voor geestelijke of lichamelijke arbeid. De schuld van het leven lost ze niet in door handelen maar door geduld, door de weeën bij de geboorte, de zorg voor de kinderen en de onderworpenheid aan de man, voor wie ze een geduldige en vrolijke metgezel moet zijn. Intens lijden, grote vreugde en krachtsvertoon zijn haar niet gegund; haar leven moet stiller, onbetekenender en rustiger verlopen dan dat van de man, zonder daarom nu echt gelukkiger of ongelukkiger te zijn.

naar: Schopenhauer – Er is geen vrouw die deugt

Volgens de Franse schrijfster Benoîte Groult hebben vrouwonvriendelijke opvattingen van filosofen zoals Schopenhauer veel invloed gehad. Zij beschrijft dat vrouwen daardoor niet de kans hadden te zijn wie ze wilden zijn en te doen wat ze wilden doen:

tekst 4

De eerste filosofen uit de oudheid stelden dat vrouwen zwak van geest en gestel geboren werden en niet in staat waren tot redeneren en tot scheppen. Daarom zou het niet nodig zijn hen te onderwijzen en zou het gevaarlijk zijn om hen te laten deelnemen aan staatszaken.

De onwetendheid en de onbekwaamheid van vrouwen die daaruit voortvloeiden maakten het voor een volgende generatie filosofen mogelijk om treurig te constateren dat vrouwen 'niet in staat zijn tot redeneren en tot scheppen' en dat het raadzaam is hen onderworpen te houden, thuis bij de vader of de echtgenoot.

naar: Benoîte Groult – Vrouwen zijn mislukte mannen

Martha Nussbaum benadert rechtvaardigheid vanuit haar opvatting over een volwaardig menselijk leven. Zij benoemt verschillende vermogens die een mens nodig heeft om zo'n volwaardig leven te leiden.

Nussbaum onderscheidt daarbij drie verschillende soorten capabilities.

3p 7 Noem deze drie soorten capabilities.

Leg vervolgens uit met een citaat uit tekst 3 welke soort capabilities vrouwen missen volgens Schopenhauer.

Leg tot slot uit met een citaat uit tekst 4 welke soort capabilities vrouwen volgens Groult hebben gemist.

In het boek *Kinderen van Moeder Aarde* van Beckman komen de Thulenen in contact met de beschaving van de Badenburgers, waar mannen de baas zijn. De Badenburgers zeggen over het gebruik van grondstoffen:

tekst 5

Wij mensen gaan altijd voor, de omgeving is er voor óns. Wij zijn er niet om de omgeving te sparen. We zijn geen wilden, afhankelijk van het weer. De mens is sterker dan de natuur, de mens kan de natuur naar zijn hand zetten, bedwingen, exploiteren!

naar: Thea Beckman – Kinderen van Moeder Aarde

De vrouwen van Thule hebben een andere opvatting over de verhouding met Moeder Aarde en wijzen juist op:

tekst 6

... onze verplichting om de aarde gaaf en mooi te houden, om ieders leven te beschermen en het evenwicht in de natuur niet te verstoren, want dat loopt altijd verkeerd af. Nooit, in geen eeuwigheid, zou Moeder Aarde daarom nog toestaan dat mannen hun vroegere macht herkregen, want dan zou de mensheid opnieuw moeten worden gestraft.

bron: Thea Beckman – Kinderen van Moeder Aarde

De Badenburgers verhandelen goud en andere grondstoffen met andere landen. Zo hebben ze een rijke economie opgebouwd.

De Thulenen hebben geen interesse in hun goud en zijn ook niet geïnteresseerd in de luxeproducten van de Badenburgers, zij gebruiken slechts wat ze nodig hebben.

Volgens Thomas Pogge is de zeggenschap over grondstoffen in de tegenwoordige mondiale orde een belangrijke oorzaak van armoede en conflict. Hierbij wordt gesproken van ‘de vloek van de hulpbronnen’.

3p **8** Geef aan wat het grondstoffenprivilege inhoudt.

Leg vervolgens met tekst 6 uit dat de Thulenen de vloek van de hulpbronnen vermijden.

Leg tot slot uit dat deze oplossing van de Thulenen verschilt van de oplossing van Pogge.

De Thulenen hebben meer hulpbronnen dan de Badenburgers. De Badenburgers beginnen daarom een oorlog met de Thulenen.

Charles Beitz is van mening dat het niet eerlijk is wanneer sommige landen meer hulpbronnen hebben dan andere landen. Hij stelt twee principes voor om de voordelen rechtvaardig te verdelen.

Eén daarvan is het mondiale verdelingsprincipe, een mondiaal systeem van handel en samenwerking waarin belasting wordt geheven op hulpbronnen.

Rawls heeft kritiek op de twee principes van Beitz.

2p **9** Leg uit dat de aanspraak van de Badenburgers op de hulpbronnen van de Thulenen:

- door de Badenburgers met het **andere** principe van Beitz kan worden verdedigd en
- door de Thulenen met de kritiek van Rawls kan worden afgewezen.

Garett Hardin beschouwt armoede als uitkomst van een tragedie van de meent. Hij zou de optimistische opvatting van de Thulenen over de harmonie van Moeder Aarde onjuist en gevaarlijk vinden. Hij zou deze opvatting bekritisieren met de begrippen 'eindigheid' en 'schaarste' en de begrippen 'individueel belang' en 'gemeenschappelijk belang'.

3p 10 Geef met deze vier begrippen weer wat Hardin verstaat onder een tragedie van de meent.

Geef vervolgens met deze vier begrippen weer welke kritiek Hardin op de Thulenen zou hebben.

Beargumenteer tot slot met een afweging van de opvatting van de Thulenen en die van Hardin welk van deze opvattingen over armoede je realistischer vindt.

Net als de Thulenen meent de Amerikaanse schrijfster Rebecca Solnit dat veel van de ellende in de wereld ontstaat doordat vrouwen te weinig te zeggen hebben.

Volgens Solnit kunnen veel mannen geen kritiek van vrouwen verdragen en is het voor hen vanzelfsprekend om aan vrouwen uit te leggen hoe iets zit, zelfs wanneer ze er eigenlijk geen verstand van hebben. Niet alle mannen doen dit, maar er is geen enkele vrouw die dit doet volgens Solnit.

In het feministische perspectief van *Kinderen van Moeder Aarde* en van Rebecca Solnit is het een typische eigenschap van mannelijke leiders dat ze zich niet onzeker kunnen opstellen in het bijzijn van vrouwen. Dit is volgens Solnit een oorzaak van veel slechte beslissingen die tot rampen, oorlog en armoede leiden.

Walzer meent dat gemeenschappen zélf moeten beschikken over hun invulling van rechtvaardigheid. Toch is deze zelfbeschikking volgens hem geen garantie voor rechtvaardigheid.

Walzer noemt twee vergissingen die volken kunnen maken in de manier waarop ze lokale rechtvaardigheid invoeren.

3p 11 Geef deze twee vergissingen weer.

Beargumenteer vervolgens met Solnits opvatting over mannen of de absolute heerschappij van vrouwen in *Kinderen van Moeder Aarde* één van deze vergissingen is.